

Bachelor Docent Beeldende Kunst en Vormgeving ArtEZ hogeschool voor de kunsten

**Verslag van de uitgebreide opleidingsbeoordeling
3, 4 en 5 maart 2020**

Colofon

ArtEZ hogeschool voor de kunsten
Onderlangs 9
6812 CE Arnhem

Opleiding: B Docent Beeldende Kunst en Vormgeving
Locaties: Zwolle en Arnhem
Varianten: Voltijd, deeltijd
EC: 240
Croho-nummer: 39100

Visitatiecommissie
Fred Wartna, voorzitter
Wendelien van Oldenborgh, domeindeskundige
Willem de Rooij, domeindeskundige
Vera van der Burg, student-lid
Titia Busing, secretaris
De commissie is vooraf voorgelegd aan de NVAO.

De visitatie is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van
AeQui VBI
Vlindersingel 220
3544 VM Utrecht
www.AeQui.nl

Dit document laat zich het beste dubbelzijdig afdrukken.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	7
Beoogde leerresultaten	9
Programma.....	12
Personeel.....	19
Voorzieningen en begeleiding	21
Kwaliteitszorg	23
Toetsing	25
Gerealiseerde leerresultaten.....	28
Bijlagen	31
Bijlage 1 Visitatiecommissie	32
Bijlage 2 Programma visitatie	33
Bijlage 3 Bestudeerde documenten	35

Samenvatting

Op 3, 4 en 5 maart 2020 is de bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving van ArtEZ hogeschool voor de kunsten gevisiteerd door een commissie van AeQui. Het totaaloordeel van de commissie is **positief**, de opleiding voldoet aan alle standaarden. De opleiding wordt op twee locaties van de hogeschool verzorgd; in Zwolle en in Arnhem, en in zowel een voltijd- als een deeltijdvariant. Daarnaast wordt een maatwerktraject aangeboden voor deeltijdstudenten die een bacheloropleiding in de kunsten hebben afgerond. De studierichtingen in Zwolle en Arnhem hebben hun eigen profiel en programma.

Beoogde leerresultaten

De commissie stelt vast dat de opleiding (op beide locaties) aan deze standaard voldoet. De beoogde leerresultaten zijn wat betreft niveau en oriëntatie passend geconcretiseerd. Ook voldoen deze aan internationale eisen en zijn ze onderschreven door het beroepenveld. De opleiding hanteert de competenties van het landelijke opleidingsprofiel als uitgangspunt. De locaties hebben elk een eigen profiel. Voor de Zwolse DBKV studierichting geldt de locatie brede visie 'human matters' als uitgangspunt, en in Arnhem worden DBKV studenten opgeleid tot 'artist educator'. Studenten op beide locaties worden opgeleid voor het brede (en ongegradeerde) werkveld, dat zowel de binnenschoolse als de buitenschoolse kunsteducatie omvat. De commissie constateert dat de opleiding op beide locaties goed is afgestemd op de beroepspraktijk. Docenten en gastdocenten zijn als kunsteducator, beeldend kunstenaar of vormgever werkzaam in de beroepspraktijk. Daarnaast speelt het stagenetwerk op beide locaties hierin een belangrijke rol.

Programma

De commissie heeft kunnen vaststellen dat de oriëntatie, inhoud en vormgeving van de opleiding studenten in staat stelt de beoogde leerresultaten te bereiken. De opleiding kent een sterke relatie met de beroepspraktijk. De jaarlijkse stages (binnen- en buitenschools), (interdisciplinaire) projecten, en de inbreng van de kennis en praktijkervaring van (gast) docenten dragen daar aan bij. Met de stages wordt bovendien de breedte van het vakgebied gedekt en worden studenten ook voorbereid op het lesgeven in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs. Daarnaast is er voldoende aandacht voor theorie en onderzoeksvaardigheden. Op beide locaties en in de voltijd- en deeltijdvarianten vormen educatie, theorie en beeldend onderwijs belangrijke rode draden

in het programma. De commissie waardeert de mogelijkheden voor interdisciplinaire samenwerkingen en verdieping c.q. specialisatie in beide studierichtingen. Beide locaties hebben een eigen visie op onderwijs ontwikkeld en dit vertaald in passende en diverse werkvormen. De opleiding hanteert de wettelijke toelatingseisen.

Personeel

De commissie concludeert dat de betrokken docenten competent en benaderbaar zijn. De docenten hebben een sterke binding met de beroepspraktijk en met hun studenten. Ook de omvang van het docententeam is toereikend voor de uitvoering van de programma's.

Voorzieningen

De commissie constateert dat de huisvesting, materiële voorzieningen en informatievoorziening van de opleiding voldoende is. Op beide locaties kunnen studenten gebruik maken van diverse werkplaatsen, studio's en andersoortige werkruimtes. De begeleiding van de studenten past bij het kleinschalige karakter van de opleidingen en de toenemende zelfstandigheid die gedurende de opleiding van studenten verwacht wordt. Ook zijn er, indien nodig, mogelijkheden voor extra ondersteuning. Er zijn voldoende mogelijkheden voor studenten om zich te laten informeren over de programma's, de toetsing en de roostering en dergelijke.

Kwaliteitszorg

De commissie stelt vast dat de opleiding een adequaat kwaliteitszorgsysteem kent en dat er sprake is van kwaliteitsbewustzijn bij de verschillende stakeholders. De opleiding volgt hierin het beleid van de hogeschool. Er wordt periodiek geëvalueerd; dat vindt vooral informeel plaats en daar waar nodig formeel. De commissie stelt vast dat studenten,

docenten en werkveld worden gehoord en betrokken bij de verbetering van de opleiding.

Toetsing

De opleiding beschikt over een passend toetsstelsel. De beoogde leerresultaten c.q. competenties vormen samen met het hogeschool brede toetsbeleid de kapstok van dit systeem. De opleiding neemt adequate maatregelen om de validiteit, betrouwbaarheid en intersubjectiviteit van de toetsing te borgen, middels het gebruik van het meer-ogen principe bij alle summatieve toetsen (onder andere de werkschouw), beoordelingsformulieren met geschreven feedback en door steekproefsgewijze controle door de examencommissie. De opleiding kent bovendien een adequate balans tussen formatieve en summatieve toetsing. De examencommissie heeft een proactieve rol in het borgen van de kwaliteit van de toetsing en van het eindniveau.

Gerealiseerde leerresultaten

De commissie stelt vast dat de bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving aan deze standaard voldoet. Het afstudeerproces is degelijk en zorgvuldig opgezet en er zijn voldoende waarborgen voor het eindniveau. Het eindniveau wordt in Zwolle bepaald met een ontwerp onderzoek (waar een onderzoekstage onderdeel van is) en een collectie beeldend werk en in Arnhem met een beeldend project, een eindstage en een eindonderzoek. De commissie waardeert de ruimte die Arnhemse studenten krijgen om de afstudeerfase, binnen een bandbreedte, zelf in te vullen passend bij hun ambities en specialisatie. Op basis van de bestudeerde scripties en beelden van het eindwerk, stelt de

commissie vast dat afgestudeerden van beide locaties de beoogde leerresultaten en het gewenste eindniveau realiseren. De bestudeerde onderzoeken laten in het algemeen een gedegen en in een aantal gevallen ook diepgaand niveau zien. Ook het beeldend werk was volgens de commissie van goed niveau. De commissie concludeert dat studenten en alumni hun weg weten te vinden in het werkveld en relevante vervolgopleidingen. Zij denken bewust na over hun rol als kunsteducator en kunnen dit ook voor het voetlicht brengen.

Ontwikkelpunten

Met het oog op de toekomst geeft de commissie de volgende suggesties ter overweging:

- De commissie raadt de Zwolse studierichting aan haar 'educatieve invloed' binnen de academie te vergroten. De studierichting kan, volgens de commissie, met haar kennis en ervaring een belangrijke bijdrage leveren aan het educatieve klimaat op de academie.
- De commissie adviseert om de interculturele samenstelling en de diversiteit van de verschillende docentteams te versterken, en zo meer in lijn te brengen met het overkoepelende beleid van ArtEZ.
- De kwaliteit van de ingevulde beoordelingsformulieren kan verbeterd worden; dit geldt met name voor de beoordeling van het afstudeerwerk. De commissie ondersteunt dan ook het voornemen van de opleiding om de beoordeling transparanter te maken.

Overzicht beoordeling

De beoordelingen per standaard zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Standaard	B Docent Beeldende Kunst en Vormgeving voltijd	B Docent Beeldende Kunst en Vormgeving deeltijd
1. Beoogde leerresultaten	Voldoet	Voldoet
2. Oriëntatie van het programma	Voldoet	Voldoet
3. Inhoud van het programma	Voldoet	Voldoet
4. Leeromgeving van het programma	Voldoet	Voldoet
5. Instroom	Voldoet	Voldoet
6. Personeel	Voldoet	Voldoet
7. Materiële voorzieningen	Voldoet	Voldoet
8. Begeleiding	Voldoet	Voldoet
9. Kwaliteitszorg, kwaliteitscultuur en ontwikkeling	Voldoet	Voldoet
10 Toetsing	Voldoet	Voldoet
11 Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet	Voldoet
Eindbeoordeling	Positief	Positief

Alle standaarden van het NVAO kader zijn positief beoordeeld voor beide varianten. Op die grond geeft de visitatiecommissie een positief advies inzake de accreditatie van de bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving van ArtEZ hogeschool voor de kunsten.

Namens de voltallige visitatiecommissie,
Utrecht, juni 2020

Fred Wartna
Voorzitter

Titia Buising
Secretaris

Inleiding

ArtEZ hogeschool voor de kunsten leidt studenten op voor een beroepspraktijk als scheppend kunstenaar, toegepast kunstenaar of docent. Studenten worden opgeleid voor beroepen waarin kunst, kennis en creativiteit centraal staan.

De instelling

Het onderwijs van ArtEZ is gericht op de artistieke, intellectuele en persoonlijke groei van studenten. Studenten worden opgeleid in een professionele rol die nauw aansluit bij hun talent, persoonlijkheid en ambities. ArtEZ bereidt studenten voor om op het hoogste niveau te functioneren als kunstenaar, ontwerper of docent, binnen beeldende kunst, architectuur, mode, vormgeving, muziek, theater, creative writing, dans of kunsteducatie. Binnen deze gebieden biedt ArtEZ bacheloropleidingen, masteropleidingen en een associate degree aan. Daarnaast kent de hogeschool verschillende vooropleidingen, oriëntatie cursussen en cursussen voor alumni. Er studeren circa 3.000 studenten bij ArtEZ en er werken circa 900 medewerkers.

Uitgangspunt in de hogeschool brede onderwijsvisie is dat studenten worden opgeleid tot 'drivers of change'. Als 'driver of change' worden studenten geacht een rol te hebben in maatschappelijke verandering. ArtEZ wil haar studenten daarom opleiden tot kunstenaars die als onafhankelijke, kritische, veerkrachtige en creatieve denker verbanden kunnen leggen en die kunnen opereren binnen complexe sociale netwerken. Opleidingen van ArtEZ kenmerken zich door artistieke, engagement, samenwerkingsgerichtheid, professionaliteit en vakmanschap. Opleidingen bewegen continu mee met vernieuwende toepassingen binnen wetenschap en technologie. Hiernaast legt de hogeschool in haar onderwijs de nadruk op drie algemene doelen van onderwijs: kwalificatie, socialisatie en subjectificatie. De hogeschool brede onderwijsvisie is door de academies en de studierichtingen (of afdelingen) uitgewerkt in een eigen visie.

De hogeschool kent drie locaties, met sinds 2016 in elke locatie een academie voor Art & Design: Arnhem, Zwolle en Enschede. Binnen de hogeschool staat ArtEZ Art & Design voor het eigenzinnig en betekenisvol opleiden van een nieuwe generatie ontwerpers, docenten en kunstenaars. De academies hebben elk een eigen identiteit, waarmee ze aansluiten bij en kleur geven aan het onderwijs en het culturele klimaat in hun vestigingsplaats.

De bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst wordt zowel in Zwolle als in Arnhem aangeboden.

Zwolle

De academie in Zwolle stelt de mens in zijn sociale en culturele context centraal. Dit is vertaald in de term Human Matters waarmee gesteld wordt dat de mens ertoe doet en deze het waard is om voor te vechten in de huidige wereld. De academie wil vormgevers en kunsteducatoren opleiden die een bijdrage leveren aan een voortdurende humanisering van de maatschappij. Zwolse studenten leren om werk te maken waarmee een verband gelegd wordt tussen de eigen denk- en leefwereld, de eigenheid en geschiedenis van het vak en de maatschappelijke context waarin zij het vak uitoefenen. Aan de academie in Zwolle studeren circa 500 studenten, verdeeld over de bacheloropleiding Vormgeving, de bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving en de Ad Interieurvormgever. De academie biedt een minor Liberal Arts voor studenten uit andere vakgebieden dan de kunst, die de kunstpraktijk willen gebruiken om hernieuwd naar hun eigen opleiding en vakgebied te kijken.

Arnhem

In Arnhem ligt de nadruk op de ontwikkeling van de maakpraktijk van de student. Daarbij worden de snel veranderende samenleving en het internationale karakter van de markt continu vanuit de verschillende disciplines bevestigd. Aan de Academie voor Art & Design Arnhem studeren ruim achthonderd studenten. De academie bestaat uit zeven studierichtingen, verdeeld over drie bacheloropleidingen (bacheloropleiding Autonoom Beeldende Kunst, bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving en bacheloropleiding Vormgeving). In de afgelopen periode hebben hoofden van studierichtingen gezamenlijk inhoud en vorm gegeven aan de inrichting van een netwerkorganisatie en het op gang brengen van een onderling samenwerkingsproces. Dit mede omdat de actuele maker praktijk en de culturele werkelijkheid van studenten zich niet beperken tot een focus op één discipline, maar zich kenmerken door de verbinding en samenkomst van kunstvormen, disciplines, technieken en uitingen. De studierichtingen richten zich dan ook op zowel differentiatie als integratie.

Bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving

De vierjarige bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving (DBKV) omvat 240 EC en wordt aangeboden in Zwolle en Arnhem. Op beide locaties wordt DBKV in een voltijd- en een deeltijdvariant aangeboden. Op beide locaties is een deeltijd maatwerktraject beschikbaar voor studenten die al een bachelor kunstvakopleiding of de bacheloropleiding TeHaTex hebben afgerond. Zij worden in een verkort traject opgeleid tot startbekwame docenten beeldende vorming en/of kunsteducatoren.

Beide locaties hanteren het landelijke opleidingsprofiel als uitgangspunt en leiden studenten op

voor dezelfde competenties. De Arnhemse opleiding heeft recent het curriculum herzien. Daarbij zijn het tweede en derde jaar omgevormd tot middenfase waarin studenten meer vrijheid hebben om hun eigen programma vorm te geven en kunnen kiezen uit een aantal specialisatieprogramma's. Ook is de leerlijn Veld toegevoegd aan het programma. De voltijd variant kent in Arnhem 105 studenten. De deeltijd variant kent 57 studenten, het maatwerktraject kent 32 studenten.

In Zwolle kent de voltijd variant 94 studenten. Aan de deeltijd variant studeren 42 studenten en aan het maatwerktraject 15 studenten.

De visitatie

ArtEZ heeft aan AeQui VBI opdracht gegeven de onderhavige visitatie uit te voeren. Hiertoe heeft AeQui in samenwerking met de opleidingen een onafhankelijke en ter zake kundige commissie samengesteld. Met vertegenwoordigers van de opleidingen heeft een voorbereidend gesprek plaatsgevonden.

De visitatie heeft op 4 en 5 maart 2020 plaatsgevonden volgens het programma dat in bijlage 2 is weergegeven. Het NVAO kader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling (versie 2018) is gehanteerd. De commissie heeft zich expliciet georiënteerd op het cluster waarin deze opleidingen geplaatst zijn. Dit is met het voltallig panel gedaan, tijdens het voorbereidend overleg en afsluitend bij de oordeelsvorming. De hiertoe benodigde kennis was aanwezig in (een deel van) het panel. De commissie heeft de beoordeling in onafhankelijkheid uitgevoerd; aan het einde van de visitatie is de opleiding in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies van de commissie.

Deze rapportage is in april 2020 in concept toegestuurd aan de opleidingen; de reacties van de opleidingen zijn verwerkt tot deze definitieve rapportage.

Beoogde leerresultaten

De commissie oordeelt op grond van de gevoerde gesprekken en de onderliggende documentatie dat de opleiding (op beide locaties) aan deze standaard voldoet. De beoogde leerresultaten zijn wat betreft niveau en oriëntatie passend geconcretiseerd. Ook voldoen deze aan internationale eisen en zijn ze onderschreven door het beroepenveld. De opleiding hanteert de competenties van het landelijke opleidingsprofiel als uitgangspunt. De locaties hebben elk een eigen profiel. Voor de Zwolse DBKV studierichting geldt de locatie brede visie 'human matters' als uitgangspunt en in Arnhem worden DBKV studenten opgeleid tot 'artist educator'. Studenten op beide locaties worden opgeleid voor het brede (en ongegradeerde) werkveld, dat zowel de binnenschoolse als de buitenschoolse kunsteducatie omvat. De commissie constateert dat de opleiding op beide locaties goed is afgestemd op de beroepspraktijk. Docenten en gastdocenten zijn als kunsteducator, beeldend kunstenaar of vormgever werkzaam in de beroepspraktijk. Daarnaast speelt het stagenetwerk op beide locaties hierin een belangrijke rol.

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

De Arnhemse studierichting DBKV wil studenten voorbereiden op kunsteducatieve praktijken die voor het belangrijkste deel binnen de muren van het onderwijs plaatsvinden, maar ook daarbuiten, in het brede culturele veld en op tal van plekken waar verbinding tussen kunst, kunstenaars en publiek een rol spelen. Studenten worden opgeleid tot 'artist educator'. De 'artist educator' kan, volgens de studierichting, verschillende rollen combineren of zich in het werkveld specialiseren in de rol van curator, moderator of kunstcriticus. De 'artist educator' is een kunsteducatieve professional die vanuit een artistieke visie in staat is de wereld van beeldende kunst en vormgeving voor diverse doelgroepen toegankelijk en betekenisvol te maken. Dit betreft doelgroepen voor wie beeldende kunst en vormgeving vrij vanzelfsprekend onderdeel van het leven vormen, maar ook voor wie dit niet of in mindere mate het geval is.

De 'artist educator' is, volgens de studierichting, een bemiddelaar; een intermediair tussen

bijvoorbeeld kunst en leerlingen, tussen kunstenaar en publiek of tussen verschillende kunst disciplines. In deze rol weet de afgestudeerde groepen of individuen aan te zetten tot zelf maken en creëren, maar ook tot het kennismaken van kunstuitingen en de reflectie daarop.

De Zwolse studierichting DBKV leidt docenten op die vanuit beeldende expertise en kunsttheoretische inzichten en op basis van pedagogisch-didactische bekwaamheid op inspirerende wijze vormgeven aan kunsteducatie. Studenten worden geschoold zelf vorm te geven aan beeldende processen zodat ze dit van binnenuit, als maker, begrijpen, doorvoelen en kunnen overdragen. Studenten worden opgeleid om kunst-didactische interventies en kunst-pedagogische contexten te ontwerpen die de artistieke ontwikkeling van anderen stimuleren. Centraal staat de overdracht van kunst in de breedste zin van het woord. Studenten leren dit vorm te geven in verschillende contexten, voor verschillende doelgroepen en vanuit verschillende invalshoeken waarbij de taak van kunstdocent gericht is op het bevorderen van de kunstzinnige ontwikkeling bij de ander.

De studierichting DBKV in Zwolle sluit zich aan bij het centrale thema 'human matters' van de Zwolse academie. Voor de studierichting DBKV

betekent dit dat studenten opgeleid worden om kunst in te zetten als middel om de levens van anderen te verrijken en betekenis te geven. Studenten leren daartoe vanaf de eerste dag wat kunst kan betekenen. Voor henzelf en voor anderen. Daarbij zijn de volgende kernwaarden van belang: gemeenschap, autonomie, betrokken op de wereld en pluriformiteit.

De bevoegdheid waar studenten op beide locaties voor worden opgeleid is ongegradeerd en breed. Dit betekent dat studenten op beide locaties opgeleid worden voor een breed werkveld, variërend van het primair onderwijs, het speciaal onderwijs, voortgezet onderwijs, vmbo, mbo en hbo tot de buitenschoolse educatie. Het buitenschoolse domein omvat onder andere musea, kunstenaarsinitiatieven, presentatie instellingen, festivals, projectorganisaties in de kunsten en dergelijke.

De commissie heeft tijdens de visitatie met studenten op beide locaties gesproken over de vraag of zij opgeleid worden tot docent of tot kunstenaar. Daarbij is opgemerkt dat dit verschilt per student; de ene student ziet zich meer als kunstenaar en de andere meer als docent en voor weer een andere student is het onderscheid niet relevant. De invulling van hun rol heeft veelal ook te maken met de toekomstige beroepspraktijk zoals zij die zich voor zich zien.

Beoogde leerresultaten / competenties

Op beide locaties worden studenten opgeleid tot de competenties van het Landelijke Opleidingsprofiel Bachelor Kunstvakdocenten (2018). Dit betreft de volgende competenties: artistiek, pedagogisch en didactisch, interpersoonlijk, omgevingsgericht en kritisch reflectief en onderzoekend. De competenties zijn uitgewerkt in gedragsindicatoren. Op basis van de gedragsindicatoren is een niveaubeschrijving vastgesteld die vertaald is naar leerdoelen per fase.

De opleiding participeert in de landelijke peerreview van DBKV opleidingen waarbij de verschillende competenties van het landelijke profiel aan

de hand van concrete casussen met elkaar besproken worden.

Afstemming werkveld

De afstemming met het werkveld krijgt op verschillende manieren vorm. Docenten (en gastdocenten) op beide locaties zijn zelf als docent werkzaam in het binnen- en buitenschoolse werkveld. Beide locaties beschikken over een uitgebreid stagenetwerk. En op beide locaties worden bovendien bijeenkomsten georganiseerd met vertegenwoordigers van de beroepspraktijk. Daarnaast organiseert de Arnhemse opleiding netwerkbijeenkomsten voor een breed (educatief) publiek. De Arnhemse opleiding participeert bovendien, samen met vijf academische opleidingsscholen, het Instituut Leraar en School van de HAN en de Radboud Docentenacademie in het platform samen opleiden.

De commissie heeft tijdens de visitatie op beide locaties gesproken met vertegenwoordigers van het werkveld. Inzake beide is opgemerkt dat studenten in de eindfase van de opleiding in staat zijn zelfstandig een klas te draaien. Ook laten studenten daarin een onderzoekende houding zien. Vertegenwoordigers van het Arnhemse werkveld waar de commissie mee gesproken heeft, hechten waarde aan de term 'artist educator'. Dit benadrukt volgens hen het belang van kunst in de samenleving en ondersteunt studenten ook in hun positionering. Dat de studierichting met de nieuwe middenfase meer ruimte biedt voor specialisatie wordt door betrokkenen eveneens onderschreven.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat de opleiding op beide locaties en voor de voltijd- en deeltijdvariant het vastgestelde Landelijke Opleidingsprofiel Bachelor Kunstvakdocenten hanteert als uitgangspunt voor de beoogde leerresultaten c.q. competenties. Deze zijn wat betreft niveau en oriëntatie passend geconcretiseerd. Beide locaties hebben in een competentiematrix de relatie tussen de competenties en de programmaonderdelen

zichtbaar gemaakt. Op basis daarvan stelt de commissie vast dat alle competenties op beide locaties afgedekt worden.

De locaties hebben elk hun eigen profilering. Zo worden in Arnhem studenten opgeleid tot 'artist educator'. Studenten leren vanuit een artistieke visie de wereld van beeldende kunst en vormgeving voor diverse doelgroepen toegankelijk en betekenisvol te maken. In Zwolle sluit de opleiding aan bij het locatie brede profiel 'human matters'. Studenten leren kunst in te zetten als middel om de levens van anderen te verrijken en betekenis te geven. Tijdens de visitatie is dit ook door studenten herkend als integraal onderdeel van de studierichting.

De commissie stelt bovendien vast dat de opleiding de actualiteit en relevantie van de competenties weet te borgen, mede doordat docenten werkzaam zijn in de kunsteducatieve beroepspraktijk, de opleiding beschikt over een groot stagienetwerk en er regelmatig bijeenkomsten met vertegenwoordigers van het werkveld worden belegd.

Op basis van bovenstaande concludeert de commissie dat zowel de voltijd- als de deeltijdvarianten van de opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving **voldoen** aan deze standaard.

Programma

De commissie heeft kunnen vaststellen dat de oriëntatie, inhoud en vormgeving van de opleiding studenten in staat stelt de beoogde leerresultaten te bereiken. De opleiding kent een sterke relatie met de beroepspraktijk. De jaarlijkse stages (binnen- en buitenschools), (interdisciplinaire) projecten, en de inbreng van de kennis en praktijkervaring van (gast) docenten dragen daar aan bij. Met de stages wordt bovendien de breedte van het vakgebied gedekt en worden studenten ook voorbereid op het lesgeven in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs. Daarnaast is er voldoende aandacht voor theorie en onderzoeksvaardigheden. Op beide locaties en in de voltijd- en deeltijdvarianten vormen educatie, theorie en beeldend onderwijs belangrijke rode draden in het programma. De commissie waardeert de mogelijkheden voor interdisciplinaire samenwerkingen en verdieping c.q. specialisatie in beide studierichtingen. Beide locaties hebben een eigen visie op onderwijs ontwikkeld en dit vertaald in passende en diverse werkvormen. De opleiding hanteert de wettelijke toelatingseisen.

Oriëntatie

Standaard 2: Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Bevindingen

Beroepsvaardigheden

In beide studierichtingen komen studenten op verschillende manieren in aanraking met de (artistieke, ontwerpende en educatieve) beroepspraktijk. De stages hebben daarin een belangrijke rol. Daarnaast zijn docenten werkzaam in hun eigen kunsteducatieve, artistieke of ontwerp praktijk en brengen zij hun kennis en ervaring in het onderwijs. Ook worden er excursies en projecten binnen en buiten de academies georganiseerd en gastdocenten ingezet.

Zwolle

Studenten verkennen in het eerste jaar zowel de binnen- als buitenschoolse educatie. Studenten starten in het eerste jaar met een oriënterende stage (in tweetallen) in het voortgezet onderwijs. Daarnaast ontwikkelen studenten activiteiten voor kinderen uit het basisonderwijs op de academie en voeren studenten een kleinschalig museumproject uit op locatie. Het tweede jaar omvat een stage in het voortgezet onderwijs en het derde jaar twee stages, naar keuze in een school of bij een presentatie-instelling. De stage in het

derde jaar voeren studenten samen uit met studenten van de opleidingen Docent Theater en Docent Muziek. In de afstudeerfase kiest de student naar eigen inzicht een doelgroep, locatie en werkveld. In deze fase kan een student stage lopen, maar kan de student zich ook richten op meer theoretisch ontwerp onderzoek, waarbij de beroepspraktijk betrokken is.

Deeltijdstudenten lopen eveneens in elk jaar stage, waarbij de eerste twee stages een oriënterend karakter hebben en daarna verdieping plaatsvindt. Studenten van het deeltijd maatwerktraject lopen in beide jaren stage. De tweede stage komt overeen met de stage en opzet van het vierde jaar voltijd en deeltijd.

Arnhem

In Arnhem lopen voltijd- en deeltijdstudenten, net als in Zwolle, in elk jaar stage. In de eerste twee jaar betreft dit een basisstage in het voortgezet of middel onderwijs. In het derde en vierde jaar kiezen studenten voor een verdiepende stage in het binnen- of buitenschoolse werkveld. In het vierde jaar zijn studenten, binnen een bandbreedte, vrij om zelf de omvang van hun stage te bepalen ten opzichte van hun beeldend afstuderen.

Studenten van het deeltijd maatwerktraject lopen elk jaar stage waarbij ze in het tweede jaar een

keuzestage kiezen. Dit kan een verlenging zijn van de schoolstage of een stage in het buitenschoolse werkveld. Studenten met de bacheloropleiding TeHaTex als achtergrond voeren de stages uit op hun eigen school, mits dit in de bovenbouw kan.

De studierichting kent sinds 2019 – 2020 de integrale leerlijn Veld. Hierin komen afwisselend theorie en educatie, theorie en beeldend of educatie en beeldend samen. Bij Veld staat de verkenning van het werkveld centraal samen met de ontwikkeling van een professionele identiteit die de student in dit werkveld wil innemen. De studierichting vervlecht in Veld bovendien studieloopbaanbegeleiding en onderwijs.

Arnhemse studenten waarderen, zo bleek tijdens de visitatie de intervisie waarbij in het derde en vierde jaar studenten ervaringen van hun binnen- en buitenschoolse stages uitwisselen. Dit geeft hen ook inzicht in de verschillende werkvelden.

Theorie en onderzoek

Arnhemse studenten onderzoeken bij theorie de rol en positie van de kunst en design in de samenleving. Studenten bevragen hun positie, bestuderen andere makers, verdiepen zich in tendensen en leren meer over leer- en sociale psychologie en filosofie. Studenten volgen daarbij vakken als actualiteit, kunsttheorie en filosofie. Daarnaast is in de middenfase, binnen de verschillende specialisaties ook aandacht voor meer theorie.

Onderzoek is in Arnhem integraal onderdeel van de verschillende vakken en van Veld. Daarbij is er veel aandacht voor het ontwikkelen van een onderzoekende en reflectieve houding. In de middenfase bijvoorbeeld leren studenten artistiek en kunsttheoretisch onderzoek uit te voeren en in de eindfase wordt verwacht dat studenten zelfstandig hun beeldend en theoretisch onderzoek uitvoeren.

Het theorie- en onderzoeksprogramma kent voor Arnhemse deeltijdstudenten een vergelijkbare opzet. Maatwerk studenten volgen vergelijkbare

theorievakken, Veld is echter geen onderdeel van het maatwerk traject.

In Zwolle is op het gebied van kunsttheorie aandacht voor kunstgeschiedenis, cultuurgeschiedenis en filosofie. Studenten krijgen inzicht in actuele en historische beeldende kunst en cultuur. Zwolse studenten volgen in de eerste drie jaar het interdisciplinaire onderdeel cultuurgeschiedenis samen met studenten van de opleidingen Docent Dans en Docent Theater. Daarbij wordt ook ingegaan op andere kunst domeinen zoals literatuur, muziek, dans, theater en openbare ruimte.

Onderzoek is in Zwolle onderdeel van het studieonderdeel Educatie. Daarin leren studenten verschillende onderzoeksmethoden toepassen. In het tweede jaar voeren studenten bijvoorbeeld een actieonderzoek uit. In het derde jaar starten studenten met een ontwerponderzoek waarmee ze uiteindelijk de opleiding afronden. Het doel van het ontwerponderzoek is zowel in het belang van het werkveld als de professionalisering en profilering van de student.

Het theorie- en onderzoeksprogramma kent voor Zwolse deeltijdstudenten een vergelijkbare inhoud. Deze studenten volgen echter niet het interdisciplinaire programma met studenten van de opleidingen Docent Dans en Docent Theater. Maatwerk studenten volgen vergelijkbare theorievakken.

Interdisciplinariteit

In Arnhem krijgt interdisciplinariteit vorm in de halfjaarlijkse projectperiodes. Daarin werken studenten bijvoorbeeld samen met studenten van de opleidingen Docent Dans en Docent Theater. Bij projecten staat samenwerking, coproductie en een externe focus op wat zich buiten de academie afspeelt voorop. In de projecten is aandacht voor maatschappelijke thema's als inclusiviteit, diversiteit, hiërarchische verhoudingen en identiteit.

In Zwolle participeren studenten DBKV jaarlijks in interdisciplinaire projecten, in het winter- en zomerlab waar zij een hele week samenwerken met

studenten uit alle studierichtingen van de academie. Deze projecten zijn veelal verbonden aan maatschappelijke thema's. Daarnaast volgen studenten in de eerste drie jaar één dag in de week het interdisciplinair programma samen met studenten van de docentenopleiding muziek en theater. Daarin werken studenten samen aan interdisciplinaire projecten die tot doel hebben hun culturele kennis, vaardigheden en netwerk te verbreden.

Het Studium Generale cureert ArtEZ breed extra curriculaire en multidisciplinaire bijeenkomsten, lezingen, podcasts en publicaties over kunst en maatschappij.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat de opleiding studenten adequaat voorbereidt op hun toekomstige kunsteducatieve beroepspraktijk. De stages, de ervaring en kennis van (gast) docenten en de (interdisciplinaire) projecten spelen daarin een belangrijke rol. Met de stages wordt bovendien de breedte van het vakgebied gedekt en worden studenten ook voorbereid op het lesgeven in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs.

De commissie waardeert de mogelijkheden voor interdisciplinaire samenwerkingen in beide studierichtingen. Studenten werken samen met studenten van andere docentenopleidingen. Het is de commissie daarbij opgevallen dat de samenwerking met andere dan docentenopleidingen nog beperkt is.

De commissie constateert eveneens dat onderzoek en theorie in de opleiding in voldoende mate aan bod komen. Onderzoek is direct gerelateerd aan de kunsteducatieve praktijk van studenten en uit zich in verschillende vormen zoals beeldend onderzoek, theoretisch onderzoek, ontwerponderzoek, actieonderzoek en artistiek onderzoek.

Op basis van bovenstaande concludeert de commissie dat zowel de voltijd- als de deeltijd-

varianten van de opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving **voldoen** aan deze standaard.

Inhoud

Standaard 3: De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Bevindingen

De opleiding DBKV (voltijd en deeltijd) heeft een omvang van 240 EC en is georganiseerd in semesters. De deeltijdmaatwerktrajecten hebben in regel een omvang van 75-90 EC, afhankelijk van de vrijstellingen die studenten op basis van hun vooropleiding kunnen verkrijgen. Beide studierichtingen kennen een onderwijs- en toetsplan waarin wordt ingegaan op de doelen en uitgangspunten van de studierichting en de toetsing. In de vakbeschrijvingen worden per vak de leerdoelen en de toets-criteria beschreven.

Zwolle

In Zwolle is het curriculum opgebouwd uit de volgende eenheden: veld, lab, educatie, theorie (zie standaard 2), praktijk (zie standaard 2) en studieloopbaanbegeleiding (zie standaard 8). In het onderdeel Veld, dat bestaat uit Veld verbredend en Veld verdiepend en in alle jaren aan bod komt, werken studenten aan een collectie beeldend werk. In de eerste twee jaar volgen studenten (als onderdeel van Veld verbredend) verschillende werkplaatscursussen. In Veld verdiepend wordt bijvoorbeeld ingegaan op het ontdekken en verkennen van inspiratiebronnen en beeldend onderzoek. Naarmate de opleiding vordert is in Veld verdieping meer aandacht voor de positionering van het werk van de student. Er is een wisselwerking tussen Veld verdieping en Veld verbreding, waarbij deze elkaar kunnen versterken. Veld verdiepend is student gestuurd en Veld verbredend is docent gestuurd. Naarmate de opleiding vordert vormen de beeldende praktijk en de kunsttheorie steeds meer een geïntegreerd geheel. Verwacht wordt dat de student zelfstandig kan werken, actief uitwisseling opzoekt en deelneemt aan gesprekken over kunst, het eigen werk en dat

van anderen. Veld verdiepend resulteert in een positiebepaling met bronnen, waarin de student aantoonde de receptie van het eigen werk te begrijpen en deze bewust te kunnen beïnvloeden.

Tijdens de zogenaamde Lab weken, die elk jaar terugkeren, werken studenten aan wat zij zelf belangrijk vinden. Hier vindt experiment en reflectie plaats en de student werkt gedurende de week in een 'eigen' atelier. In deze week is vooral aandacht voor het proces en minder voor het product.

Binnen het onderdeel educatie verkent de student de wijze waarop ontmoeting met beeldende kunst voor diverse groepen en personen vorm kan krijgen in het onderwijs, via museumeducatie en binnen community art. Studenten worden in dit onderdeel voorbereid en lopen stage op diverse plaatsen in het werkveld op het uitvoeren van lessen. Dit vindt deels theoretisch plaats en deels in relatie tot de stage. Hierin is aandacht voor pedagogische, didactische en onderwijskundige kennis, onderzoeksvaardigheden en thema's als orde houden, toetsing, hoe les te geven en inclusief onderwijs. Halverwege het derde jaar geeft de student zelf richting aan doelgroep en expertise op kunst-educatief gebied.

In het laatste jaar ronden studenten de opleiding af met een ontwerponderzoek en met een beeldend werk (zie ook standaard 11).

Het deeltijdtraject kent een vergelijkbare opzet, met dezelfde onderdelen. Ook de laatste fase van de studierichting heeft dezelfde opzet. Deeltijdstudenten nemen echter niet deel aan het interdisciplinaire programma met studenten van andere docenten opleidingen. In plaats daarvan vindt projectonderwijs plaats en is er aandacht voor kunst- en cultuurgeschiedenis. Het deeltijd maatwerktraject is vergelijkbaar met het deeltijd traject. Omdat deze studenten al hun beeldende competenties behaald hebben, is Veld een kleiner onderdeel van hun programma.

Arnhem

De Arnhemse studierichting DBKV werkt vanuit een basisprogramma naar specialisatie per student. In het eerste jaar volgen studenten hetzelfde programma, in de middenfase (jaar 2 en 3) maken studenten eigen keuzes maken en in het laatste jaar vullen studenten het programma (binnen bepaalde bandbreedtes) zelf in. De studierichting kent drie domeinen: Beeldend, Theorie (zie standaard 2) en Educatie; alsmede de domeinoverstijgende leerlijn Veld. Bij het domein Beeldend leren studenten het domein van kunst en vormgeving kennen. Studenten gaan maken, kijken en reflecteren op kunst en design. Daarbij volgen ze vakken als product design, schilderen, tekenen, bewegend beeld en ruimtelijk.

Binnen het domein Educatie leren studenten het brede binnen- en buitenschoolse werkveld kennen. Daarbij is onder andere aandacht voor kennis van leren, specifieke doelgroepen, sociale psychologie en het ontwikkelen van educatie, kerndoelen en methodes. De stages zijn eveneens onderdeel van dit domein (zie standaard 2).

In de middenfase kiezen studenten zowel in het tweede als in het derde jaar uit vijf inhoudelijke themagebieden: 1) kunst, wetenschap en techniek, 2) onderweg, 3) records of reality, 4) religie als fictie en 5) new perceptual frameworks. Binnen deze themagebieden worden studenten een jaar lang één dag per week begeleid in een programma waarin ze beeldend worden uitgedaagd, inhoudelijke input krijgen, samen op excursie gaan en werken met gastdocenten. Tweede- en derdejaars voltijd en deeltijd studenten werken in een gemengde groep. De specialisatieprogramma's worden gegeven door een duo van docenten. Daarnaast maken studenten in de middenfase een keuze uit beeldende, theoretische en educatieve keuzevakken. Deze vakken zorgen voor verbreding en verdieping. Ook kiezen studenten drie keer per jaar uit een aanbod van specifieke technische workshops. Het laatste jaar krijgt vorm in individueel studietraject. Dit omvat de eindstage, het theoretisch onderzoek en het beeldende traject waarin de student toewerkt

naar een eindpresentatie op de Finals (zie ook standaard 11).

Het programma van de Arnhemse deeltijdstudenten is vergelijkbaar met dat van de voltijdstudenten. Deeltijdstudenten starten met een basisjaar en volgen daarna de middenfase met dezelfde specialisatiemogelijkheden. Ook de laatste fase van de studierichting heeft dezelfde opzet. Tijdens de middenfase volgen deeltijdstudenten samen met voltijdstudenten onderwijs. De tijden waarop dit plaatsvindt zijn aangepast zo bleek tijdens de visitatie, zodat samenwerking ook daadwerkelijk plaats kan vinden.

In het maatwerktraject ligt de nadruk op kunst-theoretische en didactische vakken en praktijkervaring tijdens stages, met aandacht voor vernieuwende didactiek en visieontwikkeling. Studenten volgen vakken als leerpsychologie en onderwijskunde, ontwikkelingspsychologie, vakdidactiek, theorie van kunst en cultuur en kunsttheorie en positionering. Op basis van de beeldende ervaring van de student wordt bij de start van het traject besloten welke extra beeldende lessen gevolgd dienen te worden. Zo volgen studenten die autonoom zijn opgeleid meestal wat beeldende vakken gericht op vormgeving en vice versa. Maatwerk studenten met een bacheloropleiding TeHaTex als achtergrond volgen ook beeldende vakken.

Arnhemse studenten waarderen, zo bleek tijdens de visitatie, de middenfase van de opleiding. De samenwerking tussen tweede en derdejaars studenten is waardevol voor hen. Dit biedt ruimte voor gesprek en reflectie. Ook ervaren ze ruimte om hun eigen pad te kiezen (in richting en medium).

Internationalisering

Omdat de opleiding studenten primair voorbereidt op het Nederlandse werkveld, wordt de opleiding in het Nederlands verzorgd. Internationalisering komt vooral aan bod in het gebruik van internationale literatuur en in internationale studiereizen. Zo omvat de Zwolse studierichting DBKV bijvoorbeeld drie buitenland-excursies

(Duisburg, Berlijn en Rome). De studierichting wil daarmee studenten laten ervaren dat de wereld van kunst en cultuur internationaal is. Studenten kunnen bovendien de stage in het derde jaar in het buitenland lopen.

Voor Arnhem geldt vergelijkbaar dat jaarlijks drie buitenlandse excursies worden georganiseerd, voor deeltijd en maatwerk, en voor voltijd jaar 2 en voor voltijd jaar 3. Daarbij worden wisselende bestemmingen aangedaan, met nadruk op hedendaagse kunst (onder andere Berlijn, Ruhrgebied, Biennale Venetie).

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat het programma van zowel de voltijd- als deeltijd variant op beide locaties studenten in staat stelt de competenties te bereiken. De commissie heeft tijdens de visitatie vastgesteld dat gebruik gemaakt wordt van relevante en actuele literatuur en artikelen. In de vakbeschrijvingen wordt ingegaan op de inhoud, leerdoelen en toetsing van het betreffende vak.

Hoewel beide locaties een eigen profiel en opzet kennen, omvatten beide programma's elementen op het gebied van educatie, theorie en beeldend werk. Naarmate de studierichtingen vorderen is er meer ruimte voor zelfstandigheid van de student en meer complexiteit. Ook krijgt de positionering van studenten als kunsteducatieve professional een steeds prominentere rol. De commissie constateert dat de opleiding er in slaagt studenten kennis te laten maken met de breedte van het werkveld (zie ook standaard 2) en tegelijkertijd studenten ruimte bieden voor verdieping.

De commissie heeft waardering voor de herinrichting van het Arnhemse curriculum waarbij studenten, met de nieuwe middenfase, ruimte krijgen zich inhoudelijk te specialiseren.

De commissie raadt de Zwolse studierichting aan haar 'educatieve invloed' binnen de academie te vergroten. De studierichting kan, volgens de commissie, met haar kennis en ervaring een belangrijke bijdrage leveren aan het educatieve klimaat op de academie.

Op basis van bovenstaande concludeert de commissie dat zowel de voltijd- als de deeltijdvarianten van de opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving **voldoen** aan deze standaard.

Leeromgeving

Standaard 4: De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Bevindingen

Beide locaties geven op hun eigen manier invulling aan de onderwijsvisie van de hogeschool. De Zwolse studierichting geeft het voltijd- en deeltijdonderwijs vorm volgens een aantal uitgangspunten. Het onderwijs ontwikkelt zich van docent-gestuurd naar student-gestuurd. In de eerste twee jaar ligt het accent op docent-gestuurde leeractiviteiten. Door middel van (afgebakende) opdrachten wordt een kennisbasis en een repertoire aan educatieve en artistieke vaardigheden aangeleerd. In het derde jaar verschuift het accent naar student-gestuurd onderwijs waarin artistiek, theoretisch en educatief onderzoek de basis vormt van waaruit de student zelf leerdoelen stelt. In het vierde jaar wordt verwacht dat studenten zich positioneren als startbekwame kunsteducator door middel van een educatief ontwerp-onderzoek en een artistiek onderzoek. Daarnaast ligt in de eerste twee jaar de nadruk op het exploreren van artistieke en educatieve mogelijkheden zodat het repertoire aan beeldende en educatieve vaardigheden wordt verruimd (leerlijn verbreedend). Naarmate de opleiding vordert verschuift dit naar het ontwikkelen van een eigen artistieke en educatieve visie en het werken aan een eigen educatieve praktijk en beeldend oeuvre. Studenten weten door middel van artistiek, educatief en theoretisch onderzoek complexiteit en diepgang in hun leerproces tot stand te brengen (leerlijn verdiepend). Het laatste uitgangspunt betreft interdisciplinair onderwijs, waarbij ontmoeting plaatsvindt met andere studenten binnen de kunsten en kunsteducatie (zie ook standaard 2). Dit

laatste uitgangspunt geldt met name voor de voltijdstudenten.

In de Arnhemse DBKV visie op leren worden voltijd- en deeltijdstudenten in staat gesteld een eigen positie en profiel te ontwikkelen, waarbij ze zowel verbreedend als verdiepend studeren, en het accent gaandeweg de studie steeds meer verschuift van de eerste naar de laatste. Ook neemt gedurende het programma de aandacht voor de persoonlijke positionering van de student toe. Aansluitend op deze visie op leren wordt het onderwijs met een opbouw in drie niveaus aangeboden: basisniveau, gevorderd niveau en bachelor niveau.

De werkvormen die in de verschillende varianten gebruikt worden zijn vergelijkbaar en omvatten bijvoorbeeld coachen en begeleiden op basis van eigen leervragen en opdrachten, praktijklessen, colleges, discussies/ groeps gesprekken, individuele gesprekken, studiereizen, excursies, stage, reflecteren, (samenwerkings)opdrachten/oefeningen, presenteren, onderbouwen van gemaakte keuzes, schrijven van een verslag, opbouwen en onderhouden van een procesboek.

Deeltijdstudenten (op beide locaties) volgen twee dagen per week les op de academie, met indien nodig een extra dag voor extra beeldende lessen. Daarnaast wordt van deeltijdstudenten veel zelfstudie verwacht.

Studenten van beide locaties waarderen, zo bleek tijdens de visitatie, de sfeer op de academie en de benaderbaarheid van hun docenten.

Overwegingen

De commissie concludeert dat de structuur van de leeromgeving en het kleinschalige karakter van de opleiding op beide locaties, zorgen voor intensief en interactief contact tussen studenten en docenten. Beide locaties hebben een eigen visie op onderwijs ontwikkeld en dit vertaald in passende en diverse werkvormen.

Op basis van bovenstaande concludeert de commissie dat zowel de voltijd- als de deeltijdvarianten van de opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving **voldoen** aan deze standaard.

Instroom

Standaard 5: Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Bevindingen

De opleiding hanteert de wettelijke toelatingseisen. Aankomende studenten nemen deel aan het toelatingsexamen, waar beoordeeld wordt of ze toelaatbaar zijn. Dit vindt plaats aan de hand van (een portfolio) met eigen werk, thuiswerkopdrachten, opdrachten die de aankomende studenten ter plekke maken en een gesprek met een commissie. De commissie bestaat in de regel uit docenten en studenten. Op basis van het advies van de commissie besluit de examencommissie of de kandidaat toegelaten wordt.

Aankomende studenten die een bachelor kunstvakopleiding of de bacheloropleiding TeHaTex hebben afgerond komen in aanmerking voor het deeltijd maatwerktraject. Deze studenten worden vrijgesteld van het toelatingsexamen. In Arnhem wordt met hen een intakegesprek gevoerd waarin de motivatie en overwegingen om het maatwerk-

traject te volgen aan bod en twee thuisopdrachten besproken worden. In Zwolle omvat de intake een assessment van ongeveer een uur met een commissie van minimaal twee docenten. Studenten sturen vooraf een motivatiebrief, geven tijdens het assessment een presentatie en laten beeldend werk zien.

Kandidaten kunnen zich laten informeren over de opleidingen middels de website, open dagen, meeloopdagen en voorlichtingen en gastlessen op middelbare scholen en roc's. Daarnaast biedt ArtEZ op beide locaties zowel een vooropleiding als een oriëntatie cursus aan. Daarmee krijgen kandidaten inzicht in kunstonderwijs, de studierichtingen, de sfeer en de verwachtingen.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat de opleiding op beide locaties de wettelijke toelatingseisen hanteert. De intensieve en selectieve toelatingsprocedure draagt er aan bij dat gemotiveerde studenten instromen in de opleiding.

Op basis van bovenstaande concludeert de commissie dat zowel de voltijd- als de deeltijdvarianten van de opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving **voldoen** aan deze standaard.

Personeel

Op basis van de bestudeerde documentatie en de gevoerde gesprekken, concludeert de commissie dat de betrokken docenten competent en benaderbaar zijn. De docenten hebben een sterke binding met de beroepspraktijk en hun studenten. Ook de omvang van het docententeam is toereikend voor de uitvoering van de programma's. Het is de commissie opgevallen dat de interculturele samenstelling en de diversiteit van de verschillende docentteams versterkt kunnen worden. Hoewel hier aandacht voor is, stelt de commissie vast dat dit pas recent is opgestart.

Standaard 6: Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Bevindingen

Het personeelsbeleid van ArtEZ en het instellingsplan 2016-2021 zijn leidend voor de opleiding. Ambities op het gebied van personeel betreffen bijvoorbeeld verhoging van de professionaliteit van de medewerkers, strategische personeelsplanning, professionalisering van de organisatie en het laag houden van het verzuim. Daarnaast is duurzame inzetbaarheid van medewerkers een belangrijk aspect.

Onderdeel van het personeelsbeleid is de jaarlijkse functionerings- en beoordelingscyclus voor alle medewerkers met een aanstelling van 0,4 Fte of meer. Het hoofd maakt in deze jaarlijkse gesprekken eveneens scholingsafspraken met de medewerkers. Hierbij komt ook het bezoeken van nationale of internationale congressen en symposia aan bod. Voor docenten en onderwijsondersteunende medewerkers is het mogelijk trainingen, cursussen en opleidingen te volgen. ArtEZ investeert bijvoorbeeld in het opleiden van docenten in projectmatig werken, ondernemerschap, didactische vaardigheden en de Engelse taal. Daarnaast worden er scholings- en studiedagen georganiseerd.

Er zijn verschillende professionaliseringactiviteiten gericht op het verkrijgen van de Basis Kwalificatie Examinering (BKE), de Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB) en de Senior

Kwalificatie Examinering (SKE) beschikbaar. Voor een aantal groepen medewerkers is professionalisering op deze gebieden verplicht gesteld. Zo zijn alle docenten met een rol als examinator verplicht om voor 1 januari 2021 een BKE-certificaat te behalen. Hoofden van opleidingen zijn verplicht om voor 1 januari 2021 een BKE- of SKE-certificaat te behalen. En leden van examencommissies hebben inmiddels een SKE-training afgerond. De hogeschool streeft er bovendien naar dat docenten met een aanstelling van 0,4 fte of groter in 2021 deze kwalificaties behaald hebben. Docenten met een onderwijsbevoegdheid voldoen aan deze kwalificaties en zijn van deze eis vrijgesteld.

De samenstelling van de docententeams betrokken bij de studierichtingen is vergelijkbaar. Elk studierichting kent een vast kernteam en daarmee een flexibele schil van docenten met een tijdelijke aanstelling en gastdocenten. Het kernteam vormt, samen met het hoofd van de studierichting, de stabiele factor en is in hoge mate betrokken bij de ontwikkeling van het onderwijs. Volgens de hogeschool is de balans tussen het kernteam en de flexibele schil bepalend voor de kwaliteit van het onderwijs.

De wijze waarop afstemming tussen docenten vorm krijgt verschilt per locatie. Zo ontmoeten de Zwolse docenten elkaar jaarlijks tijdens zes teamvergaderingen, drie studiedagen en vier werkgroep bijeenkomsten waarin ruimte is voor evaluatie en gesprek over de kwaliteit van onderwijs en toetsing. Daarnaast vindt er voorafgaand aan ieder semester een overleg plaats waarin

vakinhoud en vakbeschrijvingen met elkaar gedeeld en besproken worden.

In Arnhem ontmoeten elkaar tijdens de twee a drie studiedagen per jaar, in domeinoverleggen (theorie, educatie of beeldend), jaarlaagoverleg en projectoverleg. Arnhemse docenten leren van elkaar in de specialisatieprogramma's en in Veld, waarin co-teaching en het gezamenlijk ontwikkelen van onderwijs, volgens de studierichting, waardevolle instrumenten zijn.

Tijdens de visitatie is duidelijk geworden dat hogeschool breed directeuren en afdelingshoofden elkaar twee keer per jaar ontmoeten tijdens zogenaamde heisessies. Daarbij worden overstijgende thema's als diversiteit en gelijkheid besproken.

Daarnaast vindt 'kolomoverleg' van alle ArtEZ docentenopleidingen plaats, inclusief masters. De kolom kunsteducatie komt vier keer per jaar bij elkaar.

Daarnaast zijn er verschillende structurele thema overleggen waarbij hoofden en directeuren elkaar ontmoeten. Directeuren en College van Bestuur hebben tweewekelijks overleg en participeren ook gezamenlijk in een leiderschapstraject.

Ook is opgemerkt dat het hoofd van de afdeling c.q. studierichting verantwoordelijk is voor het werven en aanstellen van nieuwe docenten. Zij worden daarin ondersteund door de afdeling personeel en organisatie. Vacatures worden openbaar bekendgemaakt en een commissie van docenten en studenten is betrokken bij de sollicitatieprocedure.

Alle docenten werken naast hun rol als docent DBKV in het kunsteducatieve werkveld waartoe opgeleid wordt en/of als kunstenaar of ontwerper

in een eigen beroepspraktijk. Dat stelt hen in staat relevante ontwikkelingen en veranderingen in het werkveld in te brengen in het onderwijs.

Bij de bacheloropleiding DBKV zijn in totaal 45 docenten betrokken, verdeeld over 17 fte. De opleiding kent een student : docent ratio van 1:24 in Arnhem en 1:22 in Zwolle.

Studenten zijn, zo bleek tijdens de visitatie, tevreden over de benaderbaarheid en deskundigheid van hun docenten. De lijnen met hun docenten zijn in de regel kort. Arnhemse studenten waarderen de mix van hun docententeam, met docenten van verschillende leeftijden en achtergronden (educatie en/of kunstpraktijk).

Overwegingen

De commissie oordeelt, op basis van de CV's en de gevoerde gesprekken, dat de opleiding wordt uitgevoerd door betrokken, competente docenten met die veelal midden in de beroepspraktijk staan. Docenten zijn daarnaast toegankelijk voor hun studenten, zo bleek tijdens de visitatie. Ook acht de commissie de omvang van het docenten-corps toereikend voor de uitvoering van de programma's.

Het is de commissie opgevallen dat de interculturele samenstelling en de diversiteit van de twee docentteams versterkt kunnen worden.

Op basis van bovenstaande concludeert de commissie dat zowel de voltijd- als de deeltijdvarianten van de opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving **voldoen** aan deze standaard.

Voorzieningen en begeleiding

De commissie constateert dat de huisvesting, materiële voorzieningen en informatievoorziening van de opleiding voldoende is. Op beide locaties kunnen studenten gebruik maken van diverse werkplaatsen, studio's en andersoortige werkruimtes. De begeleiding van de studenten past bij het kleinschalige karakter van de opleidingen en de toenemende zelfstandigheid die gedurende de opleiding van studenten verwacht wordt. Ook zijn er, indien nodig, mogelijkheden voor extra ondersteuning. Er zijn voldoende mogelijkheden voor studenten om zich te laten informeren over de programma's, de toetsing en de roostering en dergelijke.

Voorzieningen

Standaard 7: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

De opleiding wordt op twee locaties aangeboden: Zwolle en Arnhem. Op beide locaties beschikt de hogeschool over werkplaatsen (bijvoorbeeld op het gebied van hout, keramiek, metaal, plastic, digitale media, fotografie, animatie- en montage ruimtes en dergelijke), één of twee mediatheken, studio's, individuele werkplekken en lokalen waar het onderwijs verzorgd wordt. De werkplaatsen zijn een integraal onderdeel van het onderwijs- en leerproces van de studenten. Het zijn volgens de hogeschool onderzoeks- en experimenteerplekken, waar studenten vaardigheden ontwikkelen, technieken ontdekken en experimenten uitvoeren. In de werkplaatsen ontmoeten studenten technieken, middelen, oplossingen en studenten uit andere studierichtingen en vindt kruisbestuiving plaats. Het doen van onderzoek is een integraal onderdeel van het onderwijs in de werkplaatsen.

ArtEZ heeft haar huisvestingsbeleid vastgesteld in het Huisvestingsplan 2018 – 2027. Doel is toekomstbestendige huisvesting die de onderwijs- en onderzoeksvisie van de hogeschool op een koersvaste en kostenbewuste manier ondersteunt. Onderdeel van dit plan zijn verschillende projecten om achterstanden weg te werken, gebouwen duurzamer te maken en te verbouwen of opnieuw in te richten. Voorbeeld hiervan is een

project in Arnhem gericht op community building en een onderzoek in Zwolle naar een nieuwe centrale locatie voor al het ArtEZ onderwijs in deze stad.

Overwegingen

De commissie stelt, op basis van de bestudeerde documenten en de rondleidingen in Zwolle en Arnhem, vast dat de opleiding op beide locaties beschikt over adequate voorzieningen om de realisatie van het programma mogelijk te maken. De werkplaatsen zijn ook toegankelijk voor deeltijdstudenten en in de regel één of meerdere avonden in de week geopend.

Op basis van bovenstaande concludeert de commissie dat zowel de voltijd- als de deeltijdvarianten van de opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving **voldoen** aan deze standaard.

Begeleiding

Standaard 8: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

Op beide locaties krijgt de begeleiding van voltijd- en deeltijdstudenten vorm in studieloopbaanbegeleiding (slb). De studieloopbaanbegeleider (slb-er) is het eerste aanspreekpunt voor studenten en heeft een signaalfunctie richting het hoofd. Studenten krijgen ondersteuning in het plannen en zicht houden op de studievoortgang,

het (leren) studeren, het (leren) reflecteren op zowel studie als werkveld/beroep en loopbaan, het maken van keuzes, het zelf verantwoordelijkheid nemen en het kunnen werken aan de ontwikkeling als professional in het werkveld. Dit vindt plaats in groepsbijeenkomsten en individuele gesprekken met hun slb-er. Studenten houden gedurende de opleiding een slb-portfolio bij waarin ze hun actuele studieresultaten, planning, reflectie en activiteiten bijhouden c.q. zichtbaar maken.

Het verder professionalisering van de begeleiding is ArtEZ breed onderdeel van het plan voor de Kwaliteitsafspraken. Dit krijgt vorm in een opleidingsprogramma voor slb'ers en in meer mogelijkheden voor kennisuitwisseling. Ook wordt een studentenpsycholoog aangesteld. Elke locatie heeft een studentendecaan. De studentendecaan neemt een onafhankelijke positie in en fungeert als vertrouwenspersoon. Thema's kunnen betrekking hebben op de studie, de studievoortgang, maar ook op persoonlijk welzijn.

ArtEZ kent een protocol voor studenten met een studiebeperking. Dit protocol geeft handvatten over procedures bij een studiebeperking en wordt zowel door student, de studentendecaan, de studieloopbaanbegeleiders, het hoofd van de studierichting en de Examencommissie gebruikt. Studenten met een studiebeperking worden begeleid door de slb'er en het hoofd van de studierichting.

Studenten worden geïnformeerd over de opleiding middels de elektronische leeromgeving, de studiegids en hun docenten. Bij elke locatie wordt op de elektronische leeromgeving in ieder geval de onderwijs- en examenregeling, het onderwijs-

en toetsprogramma en de vakbeschrijvingen weergegeven. De precieze invulling van de elektronische leeromgeving verschilt per academie.

Zwolse studenten hebben tijdens de visitatie opgemerkt dat de communicatie en informatievoorziening binnen de studierichting verbeterd kunnen worden.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat de opleiding veel aandacht besteedt aan de studieloopbaan begeleiding van haar studenten. De commissie merkt tot haar tevredenheid op dat daarin ook maatwerk mogelijk is voor studenten die extra ondersteuning nodig hebben. De studieloopbaanbegeleider speelt hierin, zowel voor voltijd- als deeltijdstudenten, een belangrijke rol. Naarmate de opleiding vordert wordt er meer zelfstandigheid van studenten verwacht.

Zoals eerder opgemerkt bij standaard 4 en 6, waarderen de studenten de toegankelijkheid van hun docenten. Dit draagt volgens de commissie bij aan de goede begeleiding van studenten.

De commissie concludeert bovendien dat de informatievoorziening voldoende is en dat studenten de benodigde informatie tijdig en op een transparante wijze tot zich kunnen nemen.

Op basis van bovenstaande concludeert de commissie dat zowel de voltijd- als de deeltijdvarianten van de opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving **voldoen** aan deze standaard.

Kwaliteitszorg

De commissie stelt vast dat de opleiding, op beide locaties een adequaat kwaliteitszorgsysteem kent en dat er sprake is van kwaliteitsbewustzijn bij de verschillende stakeholders. De opleiding volgt hierin het beleid van de hogeschool. Er wordt periodiek geëvalueerd; dat vindt vooral informeel plaats en daar waar nodig formeel. De commissie stelt vast dat studenten, docenten en werkveld op beide locaties worden gehoord en betrokken bij de verbetering van de opleiding.

Standaard 9: De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Bevindingen

Het hogeschool brede kwaliteitszorgplan is leidend voor de opleiding. In de visie van de hogeschool wordt kwaliteitszorg gezien als het bevorderen en faciliteren van een permanente dialoog over de kwaliteit van het onderwijs, het onderzoek en de organisatie. De zorg voor kwaliteit van de academies wordt gekenmerkt door kleinschaligheid. Kwaliteitszorg kent een formeel en een informeel karakter. Het informele karakter komt tot uitdrukking in de continue dialoog die op de verschillende academies gevoerd en gefaciliteerd wordt. Het formele karakter krijgt vorm middels de pdca-cyclus. De hogeschool participeert in de jaarlijkse Nationale Studenten Enquête en de HBO Kunstenmonitor. Daarnaast worden daar waar nodig curriculumevaluaties uitgevoerd.

Het gesprek over de inhoud, relevantie en kwaliteit van het onderwijs staat centraal. Daartoe worden op de academies gesprekken gevoerd met studenten en de opleidingscommissie, wordt het onderwijs geëvalueerd in docentenvergaderingen en worden de programma's afgestemd met kunstenaars en ontwerpers uit het werkveld. De academies benutten daarnaast externe inzichten en adviezen (bijvoorbeeld van de Vereniging Hogescholen) voor de verbetering van het onderwijs.

Studenten zijn formeel betrokken bij kwaliteitszorg middels de opleidingscommissie, de

deelraad en de centrale studentenraad op instellingsniveau. Elke academie heeft een deelraad waar studierichting overstijgende thema's worden besproken. Elke studierichting kent een eigen opleidingscommissie die minimaal twee keer per jaar bijeen komt. Thema's die aan bod komen zijn bijvoorbeeld de onderwijs- en examenregeling en de verbetering van de integratie van theorie en praktijk. ArtEZ heeft in de afgelopen periode geïnvesteerd in de professionalisering, onafhankelijkheid en ondersteuning van de opleidingscommissies. Ook is een bestuursmedewerker medezeggenschap aangesteld.

ArtEZ richt zich in het Plan Kwaliteitsafspraken op de thema's onderwijsdifferentiatie, onderwijsfaciliteiten en begeleiding van studenten. Zowel op ArtEZ niveau als op het niveau van de academies zijn projecten opgesteld waarmee invulling wordt gegeven aan deze thema's.

In Arnhem heeft elke klas een klassenvertegenwoordiger die als zowel structureel als incidenteel overleg heeft met het hoofd van de opleiding. De klassenvertegenwoordigers van de voltijd- en de deeltijdvariant komen circa drie keer per jaar samen voor een overleg over inhoudelijke zaken van de opleiding, maar bijvoorbeeld ook over facilitaire, financiële en praktische vragen, of over kwesties die raken aan de sociale dynamiek.

In Zwolle vindt ook halfjaarlijks overleg met klassenvertegenwoordigers plaats, zo bleek tijdens de visitatie. In Zwolle geeft de extern gecommitteerde betrokken bij de beoordeling van het indexamen, ook feedback op het programma.

De studenten waarmee de commissie (op beide locaties) gesproken heeft voelen zich over het algemeen gehoord door de opleiding en hun docenten. Ze ervaren voldoende ruimte om feedback te geven en daar wordt volgens hen ook adequaat naar gehandeld door de opleiding.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de opleiding (op beide locaties) een adequaat kwaliteitszorgsysteem kent. Het hogeschoolbeleid is daarin leidend. Het kwaliteitszorg systeem omvat verschillende formele en informele instrumenten waarmee de opleiding geëvalueerd wordt. Relevante stakeholders zoals studenten, docenten en werkveld zijn bovendien betrokken bij de kwaliteitszorg. Op basis van de gevoerde gesprekken stelt de commissie bovendien vast dat studenten zich

gehoord voelen en een rol hebben in het vormgeven van hun eigen programma.

In Zwolle is tijdens het locatie bezoek een (student) onderzoek naar de interne kwaliteitszorg bij de opleiding gepresenteerd. De commissie vindt het positief dat dit door de studierichting is opgepakt; het biedt volgens de commissie namelijk aanknopingspunten de kwaliteitszorg op onderdelen aan te scherpen.

Op basis van bovenstaande concludeert de commissie dat zowel de voltijd- als de deeltijdvarianten van de opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving **voldoen** aan deze standaard.

Toetsing

De opleiding beschikt over een passend toetsstelsel. De beoogde leerresultaten c.q. competenties vormen samen met het hogeschool brede toetsbeleid de kapstok van dit stelsel. De opleiding neemt adequate maatregelen om de validiteit, betrouwbaarheid en intersubjectiviteit van de toetsing te borgen, middels het gebruik van het meer-ogen principe bij alle summatieve toetsen (onder andere de werkschouw), beoordelingsformulieren met geschreven feedback en door steekproefsgewijze controle door de examencommissie. De opleiding kent bovendien een adequate balans tussen formatieve en summatieve toetsing. De examencommissie heeft een proactieve rol in het borgen van de kwaliteit van de toetsing en van het eindniveau.

Standaard 10: De opleiding beschikt over een adequate stelsel van toetsing.

Bevindingen

Het ArtEZ toetsbeleid is leidend voor het toetsbeleid en het toetsstelsel van de opleiding. In het hogeschool brede toetsbeleid zijn ArtEZ-brede afspraken vastgelegd over de inhoudelijke toetskwaliteit, de toetsorganisatie en de toetsdeskundigheid. Het toetsbeleid geeft handvatten aan de studierichtingen waarmee medewerkers zelf aan de kwaliteit van toetsing kunnen werken. Het toetsbeleid wordt door de opleidingen en studierichtingen vertaald naar hun eigen context en uitgewerkt in een eigen toetsplan, het onderwijs- en toetsprogramma, de toetsen, de vakbeschrijvingen en beoordelingsformulieren.

In de visie van ArtEZ op toetsing zijn onderwijs en toetsing onlosmakelijk met elkaar verbonden; toetsing is integraal onderdeel van het onderwijsbeleid. Het Onderwijs- en Toetsplan, het onderwijs- en toetsprogramma en de vakbeschrijvingen bieden beoordelaars en docenten ondersteuning bij hun werk. Een toetsprogramma bestaat uit een samenhangend programma van integrale (competentiegericht) toetsen en kennis- en vaardigheidstoetsen, aansluitend bij de kenmerken van het beroep en de inrichting van het onderwijsprogramma.

ArtEZ maakt gebruik van formatieve en summatieve toetsmomenten. Formatieve toetsing vindt plaats middels de continue aandacht voor de ontwikkeling van studenten tijdens het begeleiden

en beoordelen van studenten. Dit vindt plaats door studenten regelmatig vragen te stellen, studenten te voorzien van feedback, de dialoog aan te gaan, en formatieve toetsen te gebruiken bij het zichtbaar maken van de ontwikkeling van studenten en het begeleiden van het leerproces. Tijdens summatieve toetsmomenten wordt gemeten en vastgesteld of een student competent is, iets kan, weet of begrijpt. Daarnaast worden deze momenten benut voor het geven van feedback, het bepalen van vervolgstappen en bepalen en om - waar nodig - instructie of onderwijsvormen aan te passen.

Studenten hebben een belangrijke rol in de beoordeling van zichzelf en van hun peers. De hogeschool wil bij studenten een zelfstandige, nieuwsgierige en onderzoekende houding stimuleren. Studenten leren hun eigen werk te evalueren en actief op zoek te gaan naar feedback. Naarmate de opleiding vordert nemen studenten meer verantwoordelijkheid voor hun eigen leren, waarbij studenten uiteindelijk zichzelf kunnen sturen, zowel in de opleidingscontext als in de beroepspraktijk. Studenten hebben, waar zinvol, eveneens een rol in het beoordelen van andere studenten.

Beoordelingscriteria worden ontwikkeld door de docententeams op basis van de landelijke competenties en indicatoren. Bij alle belangrijke toetsmomenten in de opleiding is intersubjectiviteit geborgd middels het meer-ogen principe.

Beide DBKV studierichtingen gebruiken, in zowel de voltijd- als deeltijdvariant, toetsvormen als werkschouw, integrale beoordeling, kennistoetsen, presentaties, schriftelijk verslag, schriftelijke reflectie, essay, en stageportfolio.

In Zwolle wordt het onderdeel Veld beoordeeld in een werkschouw. Voorafgaand aan de werkschouw geeft de vakdocent een voorlopig oordeel in de vorm van een cijfer. Dit oordeel wordt tijdens de werkschouw in de commissie besproken en hieruit volgt een definitief cijfer.

In Arnhem heeft de Integrale Beoordeling (werkschouw, educatie, theorie) in het eerste jaar een summatief karakter. In de jaren daarna krijgt de werkschouw een formatief karakter, en vindt de summatieve beoordeling plaats op vakniveau.

Op beide locaties wordt de stage beoordeeld door de opleidingsdocent/instituutsbegeleider. De stagebegeleider en de opleidingsdocent voeren een beoordelingsgesprek met de student op basis van het stageplan, portfoliostukken en het evaluatieverslag. De stagebegeleider geeft een advies op basis van de stage-activiteiten.

Studenten van beide locaties worden over de inhoud, werkwijze en beoordelingscriteria geïnformeerd via de vakbeschrijvingen op de elektronische leeromgeving. Ook is dit onderwerp van gesprek tijdens de diverse lessen, zoals bij de werkbesprekingen van de beeldende vakken.

Studenten zijn, zo bleek tijdens de visitatie, over het algemeen tevreden over de toetsing, en docenten zijn toegankelijk om feedback op een toets door te spreken.

Examencommissie

ArtEZ kent een centrale examencommissie met drie gemandateerde kamers. De kamers zijn verantwoordelijk voor de bacheloropleidingen per academie. De kamer van elke academie kent een voorzitter en een secretaris. De voorzitters van de kamers vormen samen de centrale examencommissie. De masteropleidingen vallen direct onder de verantwoordelijkheid van de centrale examencommissie. De centrale examencommissie is

verantwoordelijk voor alle procedures zoals verwoord in de onderwijs- en examenregeling. De centrale examencommissie borgt de kwaliteit van de toetsing en het eindniveau en benoemt de examinatoren. De centrale examencommissie rapporteert middels een jaarverslag aan het College van Bestuur over haar werkzaamheden en bevindingen. Ook vindt er maandelijks overleg plaats met het College van Bestuur en periodiek met directies en hoofden van opleidingen. De examencommissie (inclusief kamers) voert controles uit op de toetsorganisatie, de deskundigheid van examinatoren en de beoordelingsdossiers.

Tijdens de visitatie heeft de commissie met vertegenwoordigers van de examencommissie gesproken. Daarbij is bevestigd dat de examencommissie op verschillende manieren de kwaliteit van de toetsing borgt. Zo accordeert de examencommissie jaarlijks de onderwijs- en toetsplannen van de studierichtingen en controleert de examencommissie of het ArtEZ toetsbeleid wordt uitgevoerd. De examencommissie benoemt examinatoren, borgt de kwaliteit van het toetsplan en de uitvoering van de toetsing. Ook bezoeken leden van de examencommissie steekproefsgewijs de van eindexamententoonstellingen.

Verder voert de examencommissie jaarlijks dossiercontroles uit. Daarbij onderzoekt de examencommissie bijvoorbeeld of (de feedback van) de formatieve toetsing in één lijn is met die van de summatieve toetsing. De examencommissie heeft ingezet op de basiskwalificatie examinering voor alle examinatoren; doel is dat in september 2021 alle examinatoren BKE gecertificeerd zijn.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. Hogeschoolbeleid en de beoogde leerresultaten c.q. competenties zijn hierin leidend. De opleiding kent voldoende waarborgen voor een valide en betrouwbare toetsing en een zo groot mogelijke objectiviteit (intersubjectiviteit), passend bij de formatieve en summatieve toetsing in kunst onderwijs. Daartoe wordt bij de summatieve

toetsing (in de regel de werkschouw) gebruikt gemaakt van het meer-ogen principe en geschreven feedback. Bij de laatste werkschouw (het eindexamen) worden ook externe experts betrokken bij de beoordeling.

De examencommissie heeft een actieve rol in het borgen van de kwaliteit van de toetsing. De examencommissie bezoekt onder andere steek-

proefsgewijs examentoonstellingen en controleert jaarlijks dossiers.

Op basis van bovenstaande concludeert de commissie dat zowel de voltijd- als de deeltijdvarianten van de opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving **voldoen** aan deze standaard.

Gerealiseerde leerresultaten

De commissie stelt vast dat de bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving aan deze standaard voldoet. Het afstudeerproces is op beide locaties degelijk en zorgvuldig opgezet en er zijn voldoende waarborgen voor het eindniveau. Het eindniveau wordt in Zwolle bepaald met een ontwerponderzoek (waar een onderzoekstage onderdeel van is) en een collectie beeldend werk en in Arnhem met een beeldend project, een eindstage en een eindonderzoek. De commissie waardeert de ruimte die Arnhemse studenten krijgen om de afstudeerfase, binnen een bandbreedte, zelf in te vullen passend bij hun ambities en specialisatie. Op basis van de bestudeerde scripties en beelden van het eindwerk, stelt de commissie vast dat afgestudeerden van beide locaties de beoogde leerresultaten en het gewenste eindniveau realiseren. De bestudeerde onderzoeken laten in het algemeen een gedegen en in een aantal gevallen ook diepgaand niveau zien. Ook het beeldend werk was volgens de commissie van goed niveau. De kwaliteit van de ingevulde beoordelingsformulieren kan verbeterd worden. De commissie concludeert dat studenten en alumni hun weg weten te vinden in het werkveld en relevante vervolgopleidingen. Zij denken bewust na over hun rol als kunsteducator en kunnen dit ook voor het voetlicht brengen.

Standaard 11: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Bevindingen

Zwolle

De Zwolse studierichting (voltijd- en deeltijdvariant) wordt afgerond met een ontwerponderzoek en met een beeldend werk (eindpunt van de leerlijn van Veld).

Het ontwerponderzoek, waar studenten in het derde jaar mee starten, leidt tot een beroepsproduct voor de verbetering van de beroepspraktijk. Het in het derde jaar voorbereide onderzoeksontwerp wordt in het vierde jaar uitgevoerd. Onderdeel daarvan is een onderzoekstage in de beroepspraktijk. Vanuit de onderzoeksresultaten schrijven studenten een onderzoeksrapport en ontwikkelen ze een beroepsproduct. Deeltijdstudenten starten in het eerste semester van het laatste jaar met hun ontwerponderzoek dat ze in het laatste semester uitvoeren.

Het ontwerponderzoek wordt begeleid door een team van docenten uit verschillende disciplines. Het ontwerponderzoek en het beroepsproduct worden beoordeeld in de vorm van een schriftelijke rapportage en een mondeling tentamen. Het ontwerponderzoek en het beeldend werk wordt gepresenteerd tijdens de Finals.

In Veld staat, zoals eerder opgemerkt, het beeldend proces centraal. Doel is dat de student keuzes maakt, een koers kiest, onderzoekend, zelfstandig en vanuit een sterke eigen motivatie verder kan werken en zichzelf en het werk weet te plaatsen in relatie tot de (kunst)wereld. Hierbij worden theorie en praktijk geïntegreerd. De begeleiding is afgestemd op het studieproces van de student en vindt plaats middels ateliergesprekken en werkgroepen. In het atelier wordt de student begeleid door een of door twee docenten tegelijkertijd. In de werkbepreking ligt het accent op het groepsgebesprek vanuit het beeldend werk, waarbij vooral ook studenten aan het woord komen, elkaar bevragen en stimuleren. Ook worden gasten uitgenodigd.

Studenten maken een collectie beeldend werk en presenteren dat tijdens een werkschouw. De collectie gaat altijd vergezeld van een positiebepaling, waarin de student laat zien de receptie van het eigen werk te begrijpen en deze bewust te kunnen beïnvloeden.

Tijdens de groenlicht beoordeling krijgt de student een advies richting het examen. In het examen, in de vorm van een werkschouw, wordt het eindniveau bepaald. Daarbij dienen zowel het

beeldend werk als de positiebepaling voldoende te zijn. Een extern gecommiteerde geeft feedback en feed forward op de kwaliteit van het werk van studenten; het beeldend werk wordt getoond aan publiek in de ArtEZ Finals.

Studenten van het deeltijd maatwerktraject ronden de opleiding af met een ontwerponderzoek (inclusief onderzoeksstage) en beeldend werk.

Arnhem

In Arnhem wordt de opleiding (voltijd- en deeltijdvariant), binnen de drie domeinen (beeldend, educatie en theorie, zie ook standaard 3) afgerond met een beeldend project, een eindstage en een eindonderzoek. Studenten kunnen zelf, binnen een bandbreedte en passend bij hun specialisatie, de omvang van deze onderdelen bepalen.

Bij het beeldend afstuderen (inclusief Veld), vertellen studenten hun beeldende onderzoek naar een beeldend werk dat getoond wordt tijdens de Finals. Studenten werken daar naartoe door het maken van een DBKV-expositie onder begeleiding van een ingehuurde curator. Onderdeel van beeldend afstuderen is het onderdeel Veld. Daarin worden studenten inhoudelijk gevoed in hun denken over kunsteducatie en welke kunsteducator zij willen zijn. Ook vindt reflectie op de eigen positionering in het werkveld plaats. De bandbreedte van het beeldend afstuderen ligt tussen de 20 – 40 EC. Voorafgaande aan het examen vindt een formatieve groenlicht beoordeling plaats. Het beeldend examen vindt plaats in de vorm van een werkschouw, waarbij ook een externe deskundige betrokken is.

Het theoretische afstuderen omvat onderzoek binnen een van de disciplines van het studiedomein theorie van kunst en cultuur of de disciplines van het domein educatie. Studenten kunnen daarbij kiezen voor praktijkgericht onderzoek of artistiek gericht onderzoek. Het onderzoek heeft een omvang van 10 EC of 15 EC. Het onderzoek kent eveneens een groenlicht beoordeling en een

eindbeoordeling. Het onderzoek wordt beoordeeld door minimaal twee beoordelaars.

Studenten kunnen ook de stage, binnen een bandbreedte van 10 EC tot 30 EC, zelf invullen. Studenten kunnen daarbij kiezen voor een stage in het binnen- of buitenschoolse werkveld. Een stage in het binnenschoolse werkveld kan bijvoorbeeld een LIO stage zijn waarbij de student een jaar lang zelfstandig een klas les geeft. Dit heeft dan een omvang van 30 EC. Studenten die een buitenschoolse stage volgen, volgen daarnaast het vak Arteconomy waarin ze erop worden voorbereid dat steeds meer DBKV-alumni werkzaam zijn in andere rollen dan docent.

De stage wordt formatief beoordeeld op de werkplek door de stagebegeleider en wordt afgerond met een summatieve beoordeling door de instituutbegeleider.

De Arnhemse deeltijd maatwerkvariant wordt afgerond met een eindonderzoek binnen het domein theorie van kunst en cultuur of het domein educatie. Studenten met een TeHaTex bacheloropleiding als achtergrond werken daarnaast toe naar deelname aan de Finals. Daartoe voeren ze beeldend onderzoek uit dat vertellen in een beelden werk. Dit is vergelijkbaar met het afstudeerproces dat voltijd- en deeltijdstudenten doorlopen.

Het Art Business Centre van ArtEZ zoekt naar intensieve betrokkenheid van alumni bij de opleidingen. Alumni zijn onder andere als (gast) docenten betrokken bij het onderwijs, bieden stages aan of nemen deel aan informatiebijeenkomsten.

Uit de bestudeerde documentatie blijkt dat alumni veelal een gemengde beroepspraktijk hebben. Zo hebben ze soms verschillende werkgevers of combineren ze een dienstverband in de binnen- of buitenschoolse educatie met een eigen praktijk als zelfstandig kunstenaar, vormgever, moderator of curator. Ook binnen scholen vervullen alumni vaak verschillende rollen zoals mentor, projectcoördinator, cultuurcoach of

initiator van vakoverstijgend werken. Ook vervolgen alumni van beide locaties hun weg in een masteropleiding, bij ArtEZ of bij andere instituten.

Overwegingen

De commissie concludeert dat de opleiding, op beide locaties, een degelijk en zorgvuldig afstudeerproces heeft ingericht. Het eindniveau wordt in Zwolle bepaald met een ontwerponderzoek (waar een stage onderdeel van is) en met een beeldend werk en in Arnhem met een beeldend project, een eindstage en een eindonderzoek. Bij de beoordeling van deze onderdelen zijn meerdere examinatoren c.q. assessoren betrokken.

De commissie waardeert de ruimte die Arnhemse studenten krijgen om de afstudeerfase, binnen een bandbreedte, zelf in te vullen passend bij hun ambities en specialisatie. Dit geeft studenten volgens de commissie eigenaarschap over hun eigen afstudeerproces en positionering.

Om zich een oordeel te vormen over het eindniveau van de studenten, heeft de commissie voorafgaand aan de visitatie achttien dossiers bestudeerd (inclusief de onderzoeken en weergaven van het beeldend werk; verdeeld over beide locaties en voltijd en deeltijd). Op basis hiervan concludeert de commissie dat afgestudeerden de beoogde leerresultaten en het gewenste eindniveau realiseren. De bestudeerde onderzoeken laten in

het algemeen een gedegen en in een aantal gevallen ook diepgaand niveau. Ook het beeldend werk was volgens de commissie van goed niveau.

Het is de commissie opgevallen dat de ingevulde beoordelingsformulieren een wisselende kwaliteit laten zien en dat niet altijd duidelijk is hoe het cijfer tot stand is gekomen. De commissie ondersteunt dan ook het voornemen van beide studierichtingen om de beoordeling transparanter te maken. Inzake de locatie Zwolle merkt de commissie op dat de bestudeerde verslagen vrij uitgebreid zijn en kunnen winnen aan focus op resultaat.

Het eindniveau van de opleiding wordt bevestigd door de gevoerde gesprekken met studenten en alumni. Zij denken bewust na over hun rol als docent kunsteducatie en kunnen dit ook voor het voetlicht brengen. De commissie stelt vast dat zij in staat zijn hun eigen plek in het educatieve werkveld te vinden (of al gevonden hebben).

Op basis van bovenstaande concludeert de commissie dat zowel de voltijd- als de deeltijdvarianten van de opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving **voldoen** aan deze standaard.

Bijlagen

Bijlage 1 Visitatiecommissie

Deze notitie is volgens het NVAO-format opgesteld.

Naam panellid (incl. titulatuur)	Korte functiebeschrijving van de panelleden (1-3 zinnen)
F. Wartna	Fred Wartna was tot voor kort hoofddocent van de opleiding Docent BKV, Willem de Kooning Academie
W. van Oldenborgh BA	Wendelien van Oldenborgh is een vrij gevestigd ontwerper en kunstenaar, en docent aan kunstacademies, onder andere KABK, Academie van Bouwkunst, Goldsmith's en Kunsthochschule Kassel
Prof. W. de Rooij	Willem de Rooij is docent aan de Städelschule Frankfurt (Staatliche Hochschule für Bildende Künste). Tevens is hij beeldend kunstenaar.
V. van der Burg	Vera van der Burg rondde haar opleiding M Design in 2019 af aan de design Academy Eindhoven. Sindsdien is ze zelfstandig gevestigd designer, alsmede opleidingscoördinator bij DAE.

De commissie werd bijgestaan door Titia Busing, extern secretaris gecertificeerd door NVAO.

Alle commissieleden hebben een verklaring van onafhankelijkheid en onpartijdigheid ingevuld, ondertekend en deze zijn ingeleverd bij NVAO.

Bijlage 2 Programma visitatie

3 maart – A&D algemeen	
09:00 – 10:30 90 min.	Intern overleg commissie
10:30 – 11:30 60 min.	A&D algemeen¹ ArtEZ-randvoorwaarden kwaliteit - CvB - Directeuren Std ² : 6,7,9,10
11:30 – 12:00 30 min.	A&D algemeen ArtEZ-randvoorwaarden kwaliteit - Examencommissie Std: 10
12:00 – 13:00 60 min.	Lunch / documenten review

4 maart – A&D vormgeving / Fine Art / DBKV Arnhem	
08:45 – 09:15 30 min.	Intern overleg commissie
09:15 – 10:45 90 min.	Identiteit Arnhem Vormgeving/BEAR/DBKV Arnhem: - hoofden - docenten - studenten Std: 1,2,3,4,5
12:30 – 13:45 75 min.	Lunch / documenten review / inloopspreekuur
13:45 – 15.15 90 min.	Student centraal + Toekomst werkveld DBKV Arnhem: - hoofden - docenten - studenten

¹ Gespreksthema's, zie toelichting hieronder.

² Accreditatiestandaarden NVAO, zie toelichting hieronder.

	- alumni - werkveld (60 min. plenair / 30 min. alleen studenten) Std: 1,2,3,4,8,10,11
15:15 – 15.45 30 min.	Pauze
16:45 – 17:15 30 min.	Intern overleg commissie
17:15 – 17:45	Afsluiting van de dag

5 maart – A&D vormgeving / AD / DBKV Zwolle	
09:00 – 09:30 30 min.	Intern overleg commissie
09:30 – 11:00 90 min.	Identiteit Zwolle Vormgeving/AD/DBKV Zwolle - hoofden - docenten - studenten Std: 1,2,3,4,5
12:45 – 13:45 60 min.	Lunch / documenten review
13:45 – 15:15 90 min.	Student centraal + Toekomst Werkveld DBKV Zwolle: - hoofden - docenten - studenten - alumni - werkveld (60 min. plenair / 30 min. alleen studenten) Std: 1,2,3,4,8,10,11
15.15-15.45 30 min.	Pauze
15.45-16.45 60 min.	Toekomst werkveld Vormgeving/AD - docenten - studenten - werkveld - alumni Std: 1,11
16:45 – 17:45 60 min.	Intern overleg commissie
17:45 – 18:30	Teruggave totaal bevindingen aan directeurs en CvB

Bijlage 3 Bestudeerde documenten

- ZER ART & Design: Arnhem en Zwolle
- ArtEZ instellingsplan
- ArtEZ onderwijsvisie
- ArtEZ plan kwaliteitsafspraken
- Beroepsprofiel en opleidingsprofielen Beeldende Kunst en Vormgeving
- Huisvestingsprogramma ArtEZ
- Protocol studiebeperking
- OER
- Onderwijs en Toetsplannen DBKV
- NSE resultaten
- Overzicht kernteam en gastdocenten
- Handleiding Examencommissies
- Eindwerk van 18 studenten (2017-2018, en 2018-2019): voltijd, deeltijd en op maat
- Voorbeelden van toetsen